

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Методичні рекомендації до самостійної роботи з обліку нематеріальних активів з навчальної дисципліни «Фінансовий облік-І» для студентів напряму підготовки «Облік і аудит» усіх форм навчання

Укладачі:

Малярєвський Ю.Д.
Шушлякова О.В.

Відповідальний за випуск

Пилипенко А.А.

Затверджено на засіданні кафедри бухгалтерського обліку

Протокол № 11 від 06.07.2010 р.

Методичні рекомендації до самостійної роботи з обліку нематеріальних активів з навчальної дисципліни «Фінансовий облік-І» для студентів напряму підготовки «Облік і аудит» усіх форм навчання / Укл. Малярєвський Ю.Д., Шушлякова О.В. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. – 47 с. (Укр. мов.)

Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Фінансовий облік-І» за темою «Облік нематеріальних активів» у вигляді практичних завдань для виконання студентами мають за мету поглиблення теоретичних знань та здобуття конкретних навичок організації та ведення фінансового обліку нематеріальних активів.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки «Облік і аудит»

© Харківський національний
економічний університет

© Малярєвський Ю.Д.

© Шушлякова О.В.

2010

ВСТУП

Методичні вказівки до самостійної роботи розроблені у відповідності до теми «Облік нематеріальних активів». Дана тема входить до загального переліку тем дисципліни «Фінансовий облік 1», яка, в свою чергу, викладається студентам як фахова нормативна згідно з освітньою професійною програмою підготовки бакалаврів з обліку і аудиту.

З підвищенням рівня розвитку суспільства стає дедалі більш очевидним, що матеріальні активи не є єдиним чинником забезпечення рентабельності підприємств, існують інші види активів, які не мають речового втілення, але відіграють важливу роль у процесі одержання підприємством прибутку. До таких і належать нематеріальні активи.

В даний час інтелектуальна власність є однією з найбільш важливих складових частин активів підприємства. Достатньо часто зустрічаються випадки, коли вартість інтелектуальної власності підприємства перевершує вартість всіх її матеріальних активів.

Це особливо справедливо для підприємств, що мають стійку ділову репутацію на ринку, які володіють відомими товарними знаками або працюють на ринку наукоємної продукції.

Загальні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи підприємства та її розкриття в фінансовій звітності згідно із законодавством України встановлює П(С)БО 8 «Нематеріальні активи».

Мета запропонованих методичних рекомендацій – допомогти студентам набути певного обсягу навичок організації та ведення фінансового обліку нематеріальних активів, засвоїти методику рішення задач.

Завдання, наведені у методичних рекомендаціях, охоплюють питання складу і класифікації, визнання і оцінки нематеріальних активів, синтетичного і аналітичного обліку надходження, вибуття, амортизації, інвентаризації нематеріальних активів, заповнення первинної документації з обліку нематеріальних активів тощо.

Методичні рекомендації складаються з локальних завдань, розбитих на чотири підрозділи, в першому наводиться вправа з практики визнання, класифікації нематеріальних активів, вона має стереотипний характер, другий, третій, четвертий підрозділ присвячено діючій практиці обліку нематеріальних активів на підприємствах України з відображенням

господарських операцій в первинних документах, мають діагностичний та евристичний характер.

Завдання для самостійної роботи сприяють розвитку навичок самостійного творчого мислення, підвищують практичну підготовку студентів. Контрольні питання для самодіагностики дозволять студентам самостійно перевірити рівень отриманих знань.

В процесі опрацювання завдань студент може оволодіти наступними компетенціями:

контрольна – контроль за віднесенням активів до складу нематеріальних активів, контроль за правильністю оцінки нематеріальних активів, контроль за відображенням в обліку руху нематеріальних активів, контроль за відображенням в обліку наявності нематеріальних активів, контроль за відображенням в обліку нарахування амортизації нематеріальних активів та амортизаційних відрахувань, контроль за складанням первинних документів з обліку нематеріальних активів;

аналітична – виконання групування нематеріальних активів, знання особливостей оцінки нематеріальних активів і виконання їх оцінювання, аналіз нематеріальних активів та визначення їх впливу на ефективність діяльності підприємства, аналіз та оцінювання впливу обраного методу нарахування амортизації нематеріальних активів на фінансові результати діяльності підприємства, оцінювання фінансового результату від реалізації або списання нематеріальних активів;

організаційна – організація бухобліку та документообігу нематеріальних активів, організація та проведення інвентаризації нематеріальних активів, вчасне підготовлення і якісна перевірка джерел для розкриття інформації про нематеріальні активи у фінансовій звітності підприємства;

технологічна – знання складу нематеріальних активів на підприємстві, облік надходження і вибуття нематеріальних активів, складання первинної та зведеної документації з обліку нематеріальних активів, знання методів нарахування амортизації нематеріальних активів, їх порівняння та вміння відобразити їх в обліку, облік переоцінки нематеріальних активів, зменшення їх корисності, ведення аналітичного та синтетичного обліку нематеріальних активів, проведення інвентаризації нематеріальних активів, її облік та складання облікових документів з інвентаризації;

мотиваційна – визначення, оцінка нематеріальних активів на підприємстві з позиції мотивації, стимулювання і особистої відповідальності економічного та облікового персоналу.

1. Методичні рекомендації з визначення понять та видів нематеріальних активів в бухгалтерському обліку

Для бухгалтерського обліку визначення нематеріального активу (далі – НМА) міститься в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» (далі П (С)БО 8) [20], норми якого застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами всіх форм власності, окрім бюджетних установ. Слід зазначити, що відповідно до змін, внесених до даного нормативного документу наказами Мінфіну в п. 4 П(С)БО 8 визначення «нематеріальний актив» було відкореговано. Наразі нематеріальний актив – немонетарний актив, який не має матеріальної форми і може бути ідентифікований. Таким чином, із попереднього визначення виключені такі критерії, як часова ознака і напрям (мета) його використання. Вказані зміни набули чинності 1 січня 2009 року.

Тобто можна виділити два критерія визначення: немонетарний актив та відсутність матеріальної форми. Відповідно до п. 4 П(С)БО 19 [20] «немонетарні активи – усі активи, окрім грошових коштів, їх еквівалентів та дебіторської заборгованості в фіксованій (чи визначеній) сумі грошей». За П(С)БО 1 «активи – ресурси, які контролює підприємство в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигід у майбутньому» [20]. Тобто це – ресурс, «праця» або «усі фізичні та розумові здібності людей, які можна застосовувати у виробництві товарів та послуг», та «підприємницькі здібності». Результатом цього може бути інтелектуальний продукт. З наведеного вище можна дійти висновку, що до нематеріальних активів належать тільки об'єкти інтелектуальної власності.

Термін корисного використання нематеріального активу встановлюється підприємством самостійно. При цьому слід врахувати: терміни корисного використання подібних активів; моральний знос, який передбачається; правові або інші подібні обмеження щодо термінів його використання; очікуваний термін корисного використання; залежність терміну корисного використання нематеріального активу від терміну корисного використання інших активів підприємства.

Якщо підприємство не визначає обмеження терміну в течію, якої очікується збільшення грошових коштів (або їх еквівалентів) від використання нематеріальних активів, то такі нематеріальні активи

відносяться до активів з невизначеним терміном корисного використання. Амортизація за такими об'єктами не нараховується.

З метою ведення бухгалтерського обліку нематеріальних активів Планом рахунків передбачено синтетичний рахунок 12 «Нематеріальні активи», табл. 1 [14].

Таблиця 1

Класифікація в обліку нематеріальних активів

Група нематеріальних активів	Склад групи нематеріальних активів	Субрахунок бухгалтерського обліку
Права користування природними ресурсами	Право користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічного і іншою інформацією про природне середовище тощо	121 «Права користування природними ресурсами»
Права користування майном	Право користування земельною ділянкою, будовою, право на оренду приміщень тощо	122 «Право користування майном»
Права на комерційні позначення	Право на торгові марки (знаки для товарів і послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо	123 «Право на комерційні позначення»
Права на об'єкти промислової власності	Право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компоновка (топографію) інтегральних мікросхем, комерційні таємниці, зокрема ноу-хау тощо	124 «Право на об'єкти промислової власності»
Авторське право і суміжні з ним права	Право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, компіляції даних (бази даних), виконання, фонограм, відеограмів, передач (програми) організацій віщання тощо	125 «Авторське право і суміжні з ним права»
Права на інші нематеріальні активи	Право на здійснення діяльності, використання економічних та інших привілеїв	127 «Інші нематеріальні активи»
Незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи	Капітальні інвестиції для придбання, створення і модернізації нематеріальних активів, використання яких за призначенням на дату балансу не відбулося	154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»

Для визнання об'єкту нематеріальним активом повинно бути дотримано наступних умов: актив як вид права повинен бути документально засвідчений і конкретно позначений (ідентифікований); вартість активу повинна бути достовірно визначена (документально підтверджені понесені на його створення витрати або вартість придбання).

Віднесення об'єкту до певного виду нематеріального активу проводиться на підставі документів, якими такий актив засвідчений. Наприклад, права користування природними ресурсами регулюються, Земельним і Водним Кодексами України [1, 2].

Ст. 16 [] Кодексу України «Про надра» [3] визначено, що документом, що надає право користування ділянкою надр, є ліцензія.

Документи, що надають права щодо земельних, водних і повітряних ресурсів, регламентуються окремими нормативними актами.

Права користування майном можуть включати право користування землею, будівлею, право на оренду і інші права. Право користування землею визначається Земельним Кодексом України [2] та іншими законодавчими актами, регулюючими земельні правовідносини. Право користування іншим майном регулюється, в першу чергу, іншими нормативними документами. Наприклад, оренда державного і комунального майна регулюється Законом України від 10.04.92 р. № 2269-XII "Про оренду державного і комунального майна" [8]. Право користування будівлею або приміщенням може бути визнане нематеріальним активом, якщо згідно з угодою оренди, окрім орендної плати, вноситься одноразово сума за право користування такою будівлею або приміщенням на термін більше року.

Право на знаки для товарів і послуг визначені Законом України від 15.12.93 р. № 3689-XII "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг" [10]. Ст. 5 цього Законом встановлено, що право власності на знак підтверджується свідоцтвом.

Право на об'єкти промислової власності регулюється Законами України від 15.12.93 р. № 3687-XII "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" [9] і від 15.12.93 р. № 3688-XII "Про охорону прав на промислові зразки" [11]. Право власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок оформлюється патентом.

Авторське право і суміжні з ними права – найбільш поширений вид нематеріального активу, що використовується в діяльності майже кожного підприємства, оскільки до цього виду активів відноситься право на програми для ЕОМ (комп'ютерні програми), бази даних тощо. Передача

прав на ці об'єкти регулюється Законом України від 23.12.93 р. № 3792-XII "Про авторське право і суміжні права" [5]. Відповідно до ст. 31 цього закону авторське право передається авторським договором. Предметом такого договору не можуть бути права, що не існують на момент передачі. Отже, спочатку авторське право, а потім і авторський договір на придбання такого права повинні бути зареєстровані відповідно до постанови КМУ від 27.12.2001 р. № 1756 «Про державну реєстрацію авторського права та договорів, які стосуються права автора на твір» [12].

Під іншими нематеріальними активами найчастіше розуміють ліцензію на певний вид діяльності, що підлягає ліцензуванню відповідно до Закону України від 01.06.2000 р. № 1775-III "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" [7] або іншим законом.

Для отримання нематеріального активу, так само як і для отримання товарно-матеріальних цінностей одержувач випишує довіреність/

З норм Цивільного Кодексу України (далі – ЦКУ) виходить, що особисте немайнове право – це обов'язкова складова права інтелектуальної власності [4].

Складовими права інтелектуальної власності можуть бути майнові права інтелектуальної власності, якими відповідно до ст. 414 ЦКУ є: право на використання об'єкту права інтелектуальної власності; виняткове право вирішувати використання об'єкту права інтелектуальної власності; виняткове право перешкоджати неправомірному використанню об'єкту права інтелектуальної власності; інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

У свою чергу, майнове право згідно зі ст. 190 ЦКУ є майном і як таке згідно зі ст. 316 ЦКУ може бути об'єктом права власності. Право власності на майнове право визнається тоді, коли воно містить всі три обов'язкові складові, а саме: право володіння, користування і розпорядження (ст. 317 ЦКУ).

З цих визначень виходять принципові відмінності у визнанні нематеріального активу. Такі види нематеріальних активів, що враховуються в бухгалтерському обліку, як права користування природними ресурсами (субрахунок 121), майном (субрахунок 122), права на здійснення діяльності (субрахунок 127) не можуть бути визнані нематеріальними активами в податковому обліку, оскільки вони не є об'єктами права інтелектуальної власності.

Одним з найбільш поширених на сьогоднішній день є право на використання об'єкту права інтелектуальної власності, до яких, зокрема,

можна віднести право на користування комп'ютерною програмою або базою даних. Відповідно до визначення нематеріального активу не можуть бути визнані нематеріальним активом витрати на придбання права користування програмним продуктом, оскільки право користування – це тільки одна з можливих складових права інтелектуальної власності (ст. 424 ЦКУ). Якщо згідно з угодою або ліцензійними умовами одержувачеві надається тільки право користування таким об'єктом, але не вирішується це право перепродувати або здійснити відчуження яким-небудь іншим способом, то у одержувача відсутній повний склад права власності на майно, таким чином, і саме право власності.

Згідно з п. 9 П(С)БО 8 [20] не визнаються нематеріальними активами, а підлягають відображенню у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені: витрати на дослідження – заплановані підприємством заходи, здійснювані їм вперше з метою отримання і розуміння нових наукових і технічних знань; витрати на підготовку і перепідготовку кадрів; витрати на рекламу і просування продукції на ринку; витрати на створення, реорганізацію і переміщення підприємства або його частини; витрати на підвищення ділової репутації підприємства, вартість видань і витрати на створення торгових марок (товарних знаків).

Придбання, аналітичний облік і рух нематеріальних активів на підприємстві необхідно оформлювати відповідними документами, з яких достеменно видно характеристику об'єкту, його первинну вартість, термін корисного використання, норму амортизації, підрозділ, де використовуватиметься об'єкт.

Придбаний або отриманий нематеріальний актив зараховується на баланс, якщо існує імовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням, та його вартість може бути достовірно визначена.

Нематеріальний актив, отриманий в результаті розробки, слід відображати в балансі за умов, якщо підприємство має:

- намір, технічну можливість та ресурси для доведення нематеріального активу до стану, у якому він придатний для реалізації або використання;

- можливість отримання майбутніх економічних вигод від реалізації або використання нематеріального активу;

- інформацію для достовірного визначення витрат, пов'язаних з розробкою нематеріального активу.

Якщо нематеріальний актив не відповідає вказаним критеріям визнання, то витрати, пов'язані з його придбанням чи створенням, визнаються витратами того звітного періоду, протягом якого вони були здійснені, без визнання таких витрат у майбутньому нематеріальним активом.

Придбані (створені) нематеріальні активи зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю.

Первісна вартість придбаного нематеріального активу складається з ціни (вартості) придбання (крім отриманих торговельних знижок), мита, непрямих податків, що не підлягають відшкодуванню, та інших витрат, безпосередньо пов'язаних з його придбанням та доведенням до стану, у якому він придатний для використання за призначенням.

Фінансові витрати не включаються до первісної вартості нематеріальних активів, придбаних (створених) повністю або частково за рахунок запозичень (за винятком фінансових витрат, які включаються до собівартості кваліфікаційних активів відповідно до П (С)БО 31 [20]).

Первісна вартість нематеріального активу, придбаного в результаті обміну на подібний об'єкт, дорівнює залишковій вартості переданого нематеріального активу. Якщо залишкова вартість переданого об'єкта перевищує його справедливу вартість, то первісною вартістю нематеріального активу, отриманого в обмін на подібний об'єкт, є його справедлива вартість із включенням різниці до фінансових результатів (витрат) звітного періоду.

Первісна вартість нематеріального активу, придбаного в обмін (або частковий обмін) на неподібний об'єкт, дорівнює справедливій вартості переданого немонетарного активу, збільшеній (зменшеній) на суму грошових коштів чи їх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну.

Первісною вартістю безоплатно отриманих нематеріальних активів є їх справедлива вартість на дату отримання з урахуванням витрат, передбачених пунктом 11 П(С)БО 8.

Первісною вартістю нематеріальних активів, що внесені до статутного капіталу підприємства, визнається погоджена засновниками (учасниками) підприємства їх справедлива вартість з урахуванням витрат, передбачених пунктом 11 цього Положення (стандарту).

Нематеріальні активи, отримані внаслідок об'єднання підприємств, оцінюються за їх справедливою вартістю.

Первісна вартість окремого об'єкта нематеріальних активів, сплачених загальною сумою, визначається шляхом розподілу сплаченої суми пропорційно до справедливої вартості кожного з придбаних об'єктів.

Первісна вартість нематеріального активу, створеного підприємством, включає прямі витрати на оплату праці, прямі матеріальні витрати, інші витрати, безпосередньо пов'язані із створенням цього нематеріального активу та приведенням його до стану придатності для використання за призначенням (оплата реєстрації юридичного права, амортизація патентів, ліцензій тощо).

Первісна вартість нематеріальних активів збільшується на суму витрат, пов'язаних із удосконаленням цих нематеріальних активів і підвищенням їх можливостей та строку використання, які сприятимуть збільшенню первісно очікуваних майбутніх економічних вигод.

Витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта в придатному для використання стані та одержання первісно визначеного розміру майбутніх економічних вигод від його використання, включаються до складу витрат звітного періоду.

Завдання 1.1.

В табл. 2 знайти відповідне визначення наведеного терміну.

Таблиця 2

Основні терміни, що вивчаються в темі «Облік нематеріальних активів»

Термін	Визначення
1	2
1. Активний ринок	А. Сума амортизації об'єкту нематеріальних активів з початку його корисного використання.
2. Амортизація	Б. Право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або інший об'єкт права інтелектуальної власності.
3. Вартість, що амортизується	В. Позначення або будь-яка комбінація позначень, що дозволяють відрізнити товари (послуги), які проводить (надає) одна особа, від товарів (послуг), які проводяться (надаються) іншими особами.

Продовження табл. 2

4. Група нематеріальних активів	Г. Корисна модель, створена працівником в порядку виконання службових обов'язків у відповідності службовим обов'язкам (зафіксованим в посадовій інструкції працівника) або трудовому договору (контракту) між ним і працедавцем.
5. Дослідження	Д. Платежі за використання нематеріальних активів підприємства (патентів, торгових марок, авторського права, програмних продуктів і т. п.).
6. Ліквідаційна вартість	Е. Визнане юридичною особою пропозиція, яка містить технологічне (технічне) або організаційне рішення в якій-небудь сфері його діяльності.
7. Накопичена амортизація нематеріальних активів	Є. Всі активи, окрім грошових коштів, їх еквівалентів і дебіторської заборгованості у фіксованій (або визначеній) сумі грошей.
8. Незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи	Ж. Ринок, якому притаманні такі умови: предмети, що продаються та купуються на цьому ринку, є однорідними; у будь-який час можна знайти зацікавлених продавців і покупців; інформація про ринкові ціни є загальнодоступною.
9. Нематеріальний актив	З. Первинна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості.
10. Немонетарні активи	И. Капітальні інвестиції в придбання, створення і модернізацію нематеріальних активів, використання яких за призначенням на дату балансу не відбулося.
11. Необоротні активи	І. Всі активи, що не є оборотними.
12. Ноу-хау	Й. Сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство чекає отримати від реалізації необоротних активів після закінчення терміну їх корисного використання, за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією).
13. Патент на винахід	К. Історична (фактична) собівартість необоротних активів в сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів.
14. Первинна вартість	Л. Охоронний документ, який затверджує пріоритет, авторство і право власності на корисну модель.
15. Право інтелектуальної власності	М. Систематичний розподіл вартості необоротних активів, що амортизується, протягом терміну їх корисного використання (експлуатації).
16. Розробка	Н. Заплановані підприємством дослідження, що проводяться їм вперше в цілях отримання і розуміння нових наукових і технічних знань.

17. Раціоналізаторська пропозиція	О. Інформація, отримана завдяки досвіду і випробуванням, яка: не є загальновідомою або досяжною на день укладення договору про трансфер технологій; є істотною, тобто важливою і корисною для виробництва продукції і/або надання послуг, є визначеною, тобто описаною, достатньо вичерпною, щоб можна було перевірити її відповідність критеріям незагальновідомості і істотності.
18. Роялті	П. Застосування підприємством результатів досліджень і інших знань для планування і проектування нових або більш вдосконалених матеріалів, приладів, продуктів, процесів, систем або послуг до початку їх серійного виробництва.
19. Службовий винахід	Р. Справедлива вартість необоротного активу за вирахуванням очікуваних витрат на його реалізацію.
20. Сума очікуваного відшкодування необоротного активу	С. Найбільша їх двох оцінок: чиста вартість реалізації або справжня вартість майбутніх чистих грошових надходжень від використання необоротного активу, включаючи його ліквідаційну вартість.
21. Торгова марка	Т. Втрата економічної вигоди в сумі перевищення залишкової вартості активу над сумою очікуваного відшкодування.
22. Зменшення корисності	У. Немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований.
23. Чиста вартість реалізації необоротного активу	Ф. Сукупність однотипних за призначенням і умовам використання нематеріальних активів.

2. Методичні рекомендації з обліку надходження нематеріальних активів

У бухгалтерському обліку первинна вартість нематеріального активу, придбаного в результаті обміну на подібний або неподібний об'єкт (п. 12 П(С)БО 8), визначається аналогічно придбанню основних засобів в обмін на подібний (п. 12 П(С)БО 7 [20]) або неподібний (п. 13 П(С)БО 7).

Критерії формування первісної й балансової вартості представлені в табл. 3.

Первинна вартість безкоштовно отриманих нематеріальних активів рівна справедливій вартості на дату отримання з урахуванням витрат, передбачених для придбаних нематеріальних активів (п. 13 П(С)БО 8).

Формування первісної вартості об'єктів нематеріальних активів

№ з/п	Спосіб надходження	Бухгалтерський облік (формування первісної вартості)
1	Придбання за кошти	Вартість, сплачена постачальникові або підрядникові, + додаткові витрати (мити, непрямі податки тощо)
2	Придбання у зв'язаних осіб	
3	Виготовлені самостійно	Витрати на оплату праці + прямі матеріальні витрати + + витрати на введення в експлуатацію + витрати сторонніх організацій
4	Отримані безкоштовно	Справедлива вартість на дату одержання (з урахуванням додаткових витрат)
5	Отримані у вигляді внеску в статутний капітал	Погоджена засновниками справедлива вартість + додаткові витрати
6	Отримані в обмін на подібний об'єкт	Залишкова вартість переданого об'єкта. Якщо залишкова вартість переданого об'єкта перевищує його справедливую вартість, то первісною вартістю об'єкта нематеріального активу, отриманого в обмін на подібний об'єкт, є справедлива вартість переданого об'єкта із включенням різниці у витрати звітного періоду
7	Отримані в обмін на неподібний об'єкт	Справедлива вартість отриманого об'єкта основних засобів, збільшена (зменшена) на суму коштів або їхніх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну
8	Переведені з товарів, запасів, готової продукції	Собівартість товарів, запасів, готової продукції

Якщо для того, щоб безкоштовно отриманий нематеріальний актив ввести в експлуатацію необхідно понести додаткові витрати, то в бухгалтерському обліку визнається доходом тільки та частина амортизації, яка нарахована на несплачену вартість нематеріального активу.

Первинна вартість нематеріального активу, внесеного до статутного капіталу підприємства, – це узгоджена засновниками (учасниками) підприємства і закріплена в засновницьких документах їх справедлива вартість з урахуванням додаткових витрат, передбачених для придбаних нематеріальних активів (п. 14 П(С)БО 8).

Підприємство може створювати нематеріальний актив для його подальшого продажу, наприклад, комп'ютерну бухгалтерську програму за замовленням конкретного підприємства, або використовувати її в господарській діяльності, наприклад, продавати права на користування нею іншим споживачам.

У первинну вартість нематеріального активу, створеного підприємством, включаються прямі витрати на оплату праці, прямі матеріальні витрати, інші витрати, безпосередньо пов'язані із створенням цього НМА і приведенням його в стан придатності для використання за призначенням (оплата реєстрації юридичного права, патентів, ліцензій тощо). Перелік витрат, що входять в первинну вартість нематеріального активу, визначений п. 11 П(С)БО 8. Згідно з цим переліком фінансові витрати не включаються в первинну вартість НМА, придбаних (створених) повністю або частково за рахунок запозичень, за винятком фінансових витрат, що включаються в собівартість кваліфікаційного активу відповідно до П(С)БО 31 [20]. Згідно з п. 3 якого кваліфікаційний актив – це актив, що обов'язково вимагає істотного часу для свого створення. Поняття "Істотний час" в П(С)БО 31 не наведено. Мінфін запропонував істотним часом рахувати період більше 3 місяців. Таким чином, до кваліфікаційних активів відноситься створення нематеріальних активів (розробка програмного забезпечення, об'єктів промислової власності тощо), термін створення яких перевищує 3 місяці. В цьому випадку фінансові витрати (відсотки за кредит) включаються в первинну вартість таких НМА.

В деяких випадках нематеріальний актив може бути отриманий в результаті розробки яких-небудь нових якостей власної продукції (ноу-хау, відкриття або раціоналізаторська пропозиція). Такий нематеріальний актив, необхідно відобразити в балансі за умов, що підприємство має намір, технічну можливість і ресурси для доведення його до стану, придатного для реалізації або використання, простіше кажучи, готово оформити патент і отримувати дохід від його використання. Такий намір підтверджується наказом, затвердженням бізнес-планом, а якщо підприємство не має технічної можливості, то договором з організацією, що має ресурси для доведення нематеріального активу до стану, придатного для реалізації або використання.

Надходження і подальший рух нематеріальних активів по підприємству, аж до списання, слід підтвердити первинними документами ст. 9 [20]. Типові форми для обліку НМА надані в наказі Мінфіну України № 732 (далі – наказ № 732) [13]. Як впливає із назви, цей норматив

розроблено для обліку об'єктів прав інтелектуальної власності. На наш погляд, цілком можливо, використовувати типові форми первинних документів, затверджених наказом № 732 і для обліку інших НМА. Тим більше, що альтернативи чинне законодавство не пропонує.

Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (типова форма НА-1) заповнюють в одному примірнику, керуючись технічною, науково-технічною та іншою документацією (ліцензійний договір, авторський договір, патент тощо). Його підписує спеціальна комісія, матеріально-відповідальна особа і головний бухгалтер, а затверджує керівник підприємства.

Форма заповнюється наступним чином. До графи «Найменування та номер документа, що підтверджує майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності» вносять номер патенту (деклараційного патенту) на винахід, деклараційного патенту на корисну модель, патент на промисловий зразок, номер свідоцтва на знак для товарів і послуг, номер авторського свідоцтва тощо. До графи «Дата виникнення права» заноситься день підписання договору, створення твору тощо. У графі «Власник об'єкта права інтелектуальної власності» слід зазначити власника майнових прав на об'єкт НМА, який має право: використовувати НМА на свій розсуд, давати дозвіл (видавати ліцензію) на експлуатацію і передавати право власності на об'єкт НМА іншій особі за договором. У рядок «Правові умови введення об'єкта права інтелектуальної власності в господарський оборот» вписують назву документа, за яким НМА вводять в господарський оборот. Це може бути договір на використання майнових прав, ліцензійний договір тощо. До рядка «Документ, який підтверджує вартість об'єкта права інтелектуальної власності» потрапляють: реквізити документів, що підтверджують право користування НМА і його ціну (договір, накладна, акт приймання-передачі), – якщо НМА купили; реквізити акта оцінки – коли НМА створили власними силами. Приклад заповнення цієї форми наведено в Додатку А.

Завдання 2.1

Спеціалістами підприємства ТОВ «Орхідея», код ЄДРПОУ 16621508, виконана розробка комп'ютерної програми для розрахунку заробітної плати. В процесі дослідження і розробки підприємство понесло такі витрати: витрати на курси підвищення кваліфікації робітників щодо розробки НМА, 1200 грн., виплата заробітної плати розробнику Іващенко А.О. 1900 грн., нарахування на фонд оплати праці в межах діючих норм,

витрати на державну реєстрацію авторських прав 300 грн., сума амортизації комп'ютера, зайнятого для роботи над створенням програми, вартість використаних матеріалів 260 грн.

Додаткові відомості: для приймання станка на підставі наказу керівника № 116 від 17.09.20 __ р. призначена комісія в складі:

голова комісії – директор Возненко Н.М.

члени комісії – зам. директора з економічних питань Пивовар І.Л., головний бухгалтер Кожевнікова В.А.

Висновок комісії: об'єкт відповідає всім технічним умовам.

Метод нарахування амортизації – прямолінійний. Термін експлуатації – 3 роки.

Бухгалтером Тараненко А.А. був складений Акт введення в господарський оборот права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів № 8 від 27.09.20 __ р. і затверджений директором підприємства Возненком Н.М. Об'єкту присвоєно інвентарний номер 10. Відкрито інвентарну картку обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів під № 10 від 27.09. 20 __ р. Особа, відповідальна за використання об'єкта права інтелектуальної власності – бухгалтер Тараненко А.А.

Акт підписаний головним бухгалтером підприємства.

Необхідно:

заповнити Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (Додаток Д);

заповнити Інвентарну картку обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (Додаток Е);

заповнити довільної форми Відомість нарахування амортизації нематеріальних активів;

скласти кореспонденцію рахунків із зазначенням змісту проведених операцій в обліку ТОВ «Орхідея».

Завдання 2.2.

Вартість рекламного аудіоролика розробленого для підприємства ТОВ «Троянда» 6900 грн., в т.ч. ПДВ. Підприємство очікує використовувати НМА 2 роки. Для придбання аудіоролика підприємство взяло в банківській установі короткостроковий кредит терміном 6 місяців в розмірі 6000 грн. під 25% річних. Необхідно визначити щомісячну суму амортизації, використовуючи прямолінійний метод, та скласти кореспонденцію рахунків із зазначенням змісту проведених операцій в обліку ТОВ «Троянда».

Завдання 2.3.

Підприємство ТОВ «Магнолія» за договором обміну передає підприємству ТОВ «Лютик» патент на право оренди будівлі А в обмін на патент на право оренди будівлі В. Первісна вартість патенту на право оренди будівлі А складає 60000 грн., знос 10000 грн., справедлива вартість 39000 грн., в т.ч. ПДВ. Необхідно скласти кореспонденцію рахунків із зазначенням змісту проведених операцій в обліку ТОВ «Магнолія».

Завдання 2.4.

Підприємство ТОВ «Верес» здійснило обмін промислового зразка первісною вартістю 30000 грн., зносом 12000 грн., справедливою вартістю 20000 грн., в т.ч. ПДВ, на програму з обліку виробничих запасів у ТОВ «Георгін» первісною вартістю 15000 грн., зносом 5000 грн., справедливою вартістю 9000 грн., в т.ч. ПДВ, з доплатою 11000 грн. Необхідно скласти кореспонденцію рахунків із зазначенням змісту проведених операцій в обліку ТОВ «Верес» і ТОВ «Георгін».

Завдання 2.5.

Підприємство ТОВ «Гербера» згідно з договором дарування передало підприємству ТОВ «Орхідея» патент на промисловий зразок. Вартість патенту, що вказана в договорі, складає 5000 грн. НМА введено в експлуатацію 10.09.20 ____ р. Підприємство очікує використовувати НМА 3 роки. Необхідно визначити щомісячну суму амортизації, використовуючи прямолінійний метод, заповнити довільної форми Відомість нарахування амортизації нематеріальних активів та скласти кореспонденцію рахунків із зазначенням змісту проведених операцій в обліку ТОВ «Орхідея».

Завдання 2.6.

В якості внеску в статутний капітал підприємства ТОВ «Айстра» одним із засновників було надано програмне забезпечення для ведення складського обліку, справедлива вартість якого склала 7800 грн. Розмір статутного капіталу складає 30000 грн. Підприємство очікує використовувати НМА 4 роки. Необхідно визначити щомісячну суму амортизації, використовуючи прямолінійний метод, та скласти кореспонденцію рахунків із зазначенням змісту проведених операцій в обліку ТОВ «Айстра».

3. Методичні рекомендації з обліку експлуатації нематеріальних активів

Амортизація нематеріальних активів в бухгалтерському обліку здійснюється щомісячно протягом терміну їх корисного використання. Термін використання може зазначатися в самому документі, наприклад, в ліцензії або авторському договорі. Наприклад, термін дії патенту на винахід складає 20 років, на промислові зразки – 10 років, на корисну модель – 5 років. Термін використання нематеріального активу у разі потреби може бути переглянутий в кінці року (п. 31 П(С)БО 8).

Метод амортизації нематеріального активу вибирається підприємством самостійно, виходячи з умов отримання майбутніх економічних вигод. Якщо такі умови визначити неможливо, то застосовується пряmolінійний метод. Нарахування амортизації відповідно до п. 29 П(С)БО 8 починається з місяця, наступного за місяцем, в якому нематеріальний актив введений в господарський обіг, і припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття. Метод амортизації нематеріального активу також може переглядатися в кінці звітнього року, тоді амортизація активу нараховується виходячи з нового методу нарахування з місяця, наступного за місяцем змін.

Амортизація здійснюється до досягнення нульової вартості активу, окрім випадків: коли існує безвідмовне зобов'язання іншої особи з придбання цього об'єкту в кінці терміну його корисного використання; коли ліквідаційна вартість може бути визначена на підставі інформації існуючого активного ринку.

Якщо нематеріальний актив не піддавався переоцінці, то накопичена амортизація включається у витрати звітнього періоду записом: дебет рахунку 23, 91-94 кредит рахунку 133 [14].

Підприємство може здійснювати переоцінку за справедливою вартістю на дату балансу тих нематеріальних активів, щодо яких існує активний ринок. Поняття активний ринок і справедлива вартість часто згадуються по відношенню до нематеріальних активів. На практиці визначити справедливу вартість і наявність активного ринку можна за регіональними або всеукраїнськими збірками прайс-листів. Це неофіційні комерційні видання, які відображають стан ринку, тому посилання на них цілком допустиме. Рішення про переоцінку активу вимагає цілий ряд заходів: якщо підприємство має в групі декілька об'єктів нематеріальних

активів, то, переоцінивши один об'єкт, обов'язково переоцінюються і всі інші об'єкти цієї групи, відносно яких існує активний ринок (п. 19 П(С)БО 8); якщо підприємством проведена переоцінка групи нематеріальних активів, то надалі вони підлягають переоцінці з такою регулярністю, що б їх залишкова вартість на дату балансу істотно не відрізнялася від справедливої вартості (п. 20 П(С)БО 8). Одночасно переоцінюється сума накопиченої амортизації (зносу).

Порядок дооцінки (зниження ціни) нематеріальних активів аналогічний порядку дооцінки (зниження ціни) основних засобів надано в табл. 4.

Таблиця 4

Порядок проведення переоцінок нематеріальних активів

Порядок переоцінок	Перша переоцінка	Наступні переоцінки					
		дооцінка			уцінка		
		дооцінка після попередніх дооцінок	дооцінка в межах попередніх уцінок	дооцінка більша за попередні уцінки	уцінка після попередніх уцінок	уцінка в межах попередніх дооцінок	уцінка більш за попередні дооцінки
дооцінка	сума відображається у складі додаткового капіталу (Кт рахунку 423)	сума відображається у складі додаткового капіталу (Кт рахунку 423)	сума включається в доходи (Кт рахунку 746)	сума перевищення відноситься на збільшення додаткового капіталу (Кт рахунку 423)	–	–	–
уцінка	сума списується на витрати підприємства (Дт рахунку 975)	–	–	–	сума списується на витрати підприємства (Дт рахунку 975)	сума відображається шляхом зменшення вартості додаткового капіталу (Дт рахунку 423)	сума перевищення списується на витрати підприємства (Дт рахунку 975)

Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (типова форма № НА-2). Приклад заповнення цієї форми наведено в Додатку В. Застосовується для аналітичного обліку об'єктів права інтелектуальної власності, а також для

аналітичного обліку групи однотипових за призначенням та умовах використання об'єктів, які надійшли в одному календарному місяці та однієї відповідальній за їх використання особі. Обліковується в бухгалтерії за кожним об'єктом чи групою об'єктів права інтелектуальної власності, заповнюється в одному екземплярі на основі ф. № НА-1. Підставою для відміток про вибуття об'єкту є ф. № НА-3.

У рядку «Повна назва об'єкта права інтелектуальної власності із зазначенням реквізитів» записують назву об'єкта НА і документ, на підставі якого його ввели в господарський оборот (договір на використання майнових прав, ліцензійний договір тощо).

Інвентаризаційний опис об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (типова форма № НА-4) заповнюють в одному примірнику окремо за кожним місцем знаходження об'єктів НМА і кожною матеріально-відповідальною особою. Перед початком інвентаризації від кожної матеріально-відповідальної особи беруть розписку (її включено до ф. № НА-4). У ній підтверджують інформацію про те, що до початку перевірки всі документи передано до бухгалтерії; усі об'єкти НМА, отримані для використання та зберігання оприбутковано, а ті, що вибули, (ліквідовано), – списано. Після інвентаризації опис підписують комісія і матеріально-відповідальна особа. Потім документ передають до бухгалтерії, до нього вносять: відомості про кількість, вартість і суму амортизації НМА. Приклад заповнення цієї форми наведено в Додатку Г.

Розбіжності між даними бухгалтерського обліку та інвентаризації бухгалтер відображає у порівняльній відомості за підписом керівника інвентаризаційної комісії та матеріально-відповідальної особи. У наступному інвентаризаційна комісія складає протокол, де фіксує висновки та пропозиції щодо врегулювання інвентаризаційних заборгованостей. Вищезгаданий документ керівництво підприємства повинно розглянути в 5-денний строк і прийняти рішення.

Для узагальнення інформації про наявність і рух НМА, а також для відображення капітальних інвестицій призначено Журнал 4 (Додаток 3), в першому розділі якого знаходиться відображення, зокрема, інформація про кредитові обороти за рахунком 12, в другому розділі відображаються обороти за рахунком 15. Аналітичний облік НМА та амортизації ведеться за кожним об'єктом окремо в інвентарній картці обліку, також у Відомості 4.3 (Додаток І) до Журналу 4. У Відомості 4.3 у графи 1-8 з реєстрів аналітичного обліку за попередній рік переносяться дані на початок поточного року. Протягом звітного року помісячно на підставі первинних

облікових документів позиційним способом заносяться дані: у графи 1-8 про придбані, отримані, створені НМА, у графи 9-11 про переоцінку, зменшення корисності НМА. На кінець кожного місяця наводиться сальдо вартості НМА (графа 5) і накопиченої амортизації (графа 6) як результат підрахунків показників в цих графах на початок місяця, записів за поточний місяць в цих графах, а також у графах 9-14 з урахуванням відповідної суми амортизації з графи 8.

Для розрахунку суми амортизації НМА за кожний місяць доречно використовувати відомість у довільній формі, наприклад, Відомість накопичення амортизації нематеріальних активів за _____ 20 ____ р.

У звітності первісна вартість, накопичена амортизація та залишкова вартість НМА відображаються відповідно у строках 011, 012, 013 розділу I активу балансу. У підсумок балансу включається залишкова вартість як різниця між первісною вартістю та сумою накопиченої амортизації (стр. 010). Крім того, для узагальнення інформації про рух НА застосовується розділ I «Нематеріальні активи» форми 5 Примітки до річної фінансової звітності.

Завдання 3.1.

ТОВ «Азалія» придбало комп'ютерну програму – нормативно-правову базу, вартістю 5184 грн. з ПДВ. В звітному періоді підприємством було сплачені послуги підприємству за поповнення бази новими нормативно-правовими актами вартістю 1260 грн., в т.ч. ПДВ. Крім того, підприємство виконало удосконалення програми, в результаті чого підвищилась якість роботи програми, вона стала виконувати більшу кількість функцій. Вартість послуг з удосконалення складала 2670 грн, в т.ч. ПДВ. Необхідно скласти кореспонденцію рахунків із зазначенням змісту проведених операцій в обліку ТОВ «Азалія».

Завдання 3.2.

ТОВ «Піон» придбало авторські права на використання програмного комплексу для Інтернет-магазину за 3600 грн., в т.ч. ПДВ. Передбачуваний строк використання – 2 роки. Метод нарахування амортизації – прямолінійний. Необхідно визначити щомісячну суму амортизації та скласти кореспонденцію рахунків із зазначенням змісту проведених операцій в обліку ТОВ «Піон».

Завдання 3.3.

ТОВ «Тюльпан» з попередньою оплатою придбало промисловий зразок вартістю 12000 грн., що планується використовувати у випуску 3000 од. продукції. Фактично в першому місяці вироблено 50 од.

Необхідно, використовуючи виробничий метод нарахування амортизації, визначити щорічну суму амортизаційних відрахувань, скласти кореспонденцію рахунків із зазначенням змісту проведених операцій в обліку ТОВ «Тюльпан».

Завдання 3.4.

Підприємство ТОВ «Любисток» придбало в січні 20 ____ р. ліцензії для забезпечення своєї діяльності у майбутньому з оплатою грошовими коштами:

на виробництво продукції терміном на 3 років за 6000 грн.;

на здійснення роздрібною торгівлі цієї продукції терміном на 1 рік за 2500 грн.

Необхідно визначити щомісячну суму амортизації, використовуючи прямолінійний метод, та скласти кореспонденцію рахунків із зазначенням змісту проведених операцій в обліку ТОВ «Любисток».

Завдання 3.5.

Підприємством було придбано два НМА, первісна вартість першого НМА складає 2700 грн., в т.ч. ПДВ, другого НМА – 4200 грн., в т.ч. ПДВ. Було прийнято рішення про переоцінку НМА: першого НМА – дооцінити, другого НМА – уцінити. Так, справедлива вартість об'єктів НМА на даний момент склала відповідно 2700 грн. та 900 грн. На час переоцінки НМА сума нарахованої амортизації склала: за першим НМА – 800 грн., за другим НМА – 1000 грн. Необхідно скласти кореспонденцію рахунків із зазначенням змісту проведених операцій в обліку підприємства.

4. Методичні рекомендації з обліку вибуття нематеріальних активів

Нематеріальний актив, відповідно до п. 34 П(С)БО 8 списується з балансу у разі його вибуття внаслідок безоплатної передачі або неможливості отримання підприємством надалі вигод від його використання.

Продаж об'єктів нематеріальних активів здійснюється відповідно до П(С)БО 27 [20]. Необоротні активи, визнані для продажу, припиняють визнаватися у складі необоротних активів. В цьому випадку об'єкт нематеріальних активів бухгалтерським записом за кредитом рахунку 12 переводиться на субрахунок 286 "Необоротні активи і групи вибуття, що утримуються для продажу" [14]. Нематеріальні активи, що утримуються для продажу, відображаються в бухгалтерському обліку на дату балансу за найменшою з величин – балансової вартості або чистої вартості реалізації. Якщо оцінка здійснюється за вартістю реалізації, то сума корегування балансової вартості активу визнається іншими операційними доходами (витратами) звітного періоду.

Фінансовий результат від вибуття нематеріального активу визначається як різниця між доходом від вибуття (за вирахуванням непрямих податків і витрат, пов'язаних з вибуттям) і їх залишковою вартістю. Регістри аналітичного обліку нематеріальних активів, що вибули, додаються до документів з оформлення фактів вибуття цих об'єктів.

Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (типова форма № НА-3) оформлюють у разі списання (ліквідації) об'єкта НМА у двох примірниках (один – для бухгалтерії, другий – для матеріально-відповідальної особи). Акт підписує комісія, призначена керівництвом, матеріально-відповідальна особа і головний бухгалтер, а затверджує директор підприємства. Залишкова вартість об'єкту визначається за даними бухгалтерського обліку на останнє число місяця вибуття такого об'єкту. Приклад заповнення цієї форми наведено в Додатку Б.

У рядку «Правові умови вибуття введення об'єкта права інтелектуальної власності з господарського обороту» потрібно проставити причини ліквідації НМА. Серед них, наприклад, закінчення або довгострокове припинення строку дії майнових прав, договору на використання майнових прав, ліцензійного договору.

Завдання 4.1.

Підприємство ТОВ «Орхідея», код ЄДРПОУ 16621508, ліквідує програму Логістик-Склад, на підставі наказу директора Возненка Н.М. № 170 від 27.09. 20 ___ р. Відповідно до наказу була призначена ліквідаційна комісія в складі:

голова комісії – директор Возненко Н.М. члени комісії – зам. директора з економічних питань Пивовар І.Л., головний бухгалтер Кожевнікова В.А.

Висновок комісії: програма Логістик-Склад морально застаріла, від використання її на складі готової продукції в подальшому неможливо отримання економічних вигід.

Первісна вартість програми Логістик-Склад складає 8700 грн. Сума накопиченої амортизації 6100 грн. Бухгалтером Тараненко А.А. був складений Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів № 7 від 29.09.20 __ р. і затверджений директором підприємства Возненком Н.М. Додаткові відомості: інвентарна картка 6 і код аналітичного обліку 1, документ, що підтверджує майнові права, договір № 68-06 від 10.08.20 __ р., акт про введення в експлуатацію № 8 від 11.08.20 __ р., строк корисного використання 3 роки, особа, відповідальна за програму, бухгалтер Тараненко А.А. Акт підписаний головним бухгалтером підприємства.

Необхідно:

скласти Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності (Додаток Е);

скласти Інвентарну картку обліку об'єкта права інтелектуальної власності (Додаток Є);

скласти кореспонденцію рахунків із зазначенням змісту проведених операцій в обліку ТОВ «Орхідея».

Завдання 4.2.

Підприємство ТОВ «Конвалія» реалізувало комп'ютерну програму для обліку необоротних активів на умовах наступної оплати, первісна вартість якої 3000 грн., накопичена амортизація – 500 грн., договірна (справедлива вартість) склала 3600 грн., в т.ч. ПДВ. Необхідно відобразити господарські операції з реалізації програми на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 4.3.

ТОВ «Гладіолус» на умовах попередньої оплати реалізувало торговий знак за 1800 грн., в т.ч. ПДВ. На дату реалізації сума нарахованого зносу складала 1100 грн., а первісна вартість – 2500 грн. Необхідно відобразити господарські операції з реалізації торгового знаку на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 4.4.

Підприємство ТОВ «Васильок» передає безоплатно комп'ютерну програму для розрахунку заробітної плати первісною вартістю 9000 грн., накопиченою амортизацією – 750 грн., справедливою вартістю 8520 грн., в т.ч. ПДВ. Необхідно скласти кореспонденцію рахунків із зазначенням змісту проведених операцій в обліку ТОВ «Васильок».

Завдання 4.5.

Частка підприємства ТОВ «Ромашка» в статутному капіталі підприємства ТОВ «Соняшник» 7000 грн. В якості внеску в статутний капітал ТОВ «Ромашка» передає право власності корисну модель. Його первісна вартість складає 7800 грн., сума накопиченої амортизації – 650 грн. Погоджена засновниками вартість – 7000 грн. з ПДВ. Необхідно скласти кореспонденцію рахунків із зазначенням змісту проведених операцій в обліку «ТОВ «Ромашка».

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОДІАГНОСТИКИ

1. Склад і класифікація нематеріальних активів.
2. Ведення нарахування амортизації і зносу нематеріальних активів.
3. Синтетичний і аналітичний облік нематеріальних активів.
4. Оцінка нематеріальних активів та їх переоцінка.
5. Складання бухгалтерських проводок з надходження і вибуття нематеріальних активів.
6. Проведення інвентаризації нематеріальних активів.
7. Первинна документація з обліку нематеріальних активів.
8. Відображення в обліку зменшення корисності нематеріальних активів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Водний Кодекс України від 06.06.95 р. № 213/95-ВР // www.rada.gov.ua
2. Земельний Кодекс України від 25.10.01 р. № 2768-III // www.rada.gov.ua
3. Кодекс України «Про Надра» від 27.07.94 р. № 132/94-ВР // www.rada.gov.ua
4. Цивільний Кодекс України від 16.01.03 р. № 435-IV // www.rada.gov.ua
5. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.93 р. № 3792-XII // www.rada.gov.ua
6. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р. № 996-XIV (із змінами та доповненнями) // www.rada.gov.ua
7. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 р. № 1775-III // www.rada.gov.ua
8. Закон України «Про оренду державного майна та комунального майна» від 10.04.92 р. № 2269-XII // www.rada.gov.ua
9. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.93 р. № 3687 // www.rada.gov.ua
10. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від від 15.12.93 р. № 3689 // www.rada.gov.ua
11. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.93 р. № 3688 // www.rada.gov.ua
12. Постанова КМУ від 27.12.2001 р. № 1756 «Про державну реєстрацію авторського права та договорів, які стосуються права автора на твір» // www.rada.gov.ua
13. Наказ Міністерства фінансів України від 22.11.04 р. № **732** «Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів»
14. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України 30.11.99 р. N 291 // www.ligazakon.ua

15. Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 11.08.94 р. № 69 // www.ligazakon.ua

16. Лишиленко А.В. Финансовый учет. – К.: Изд-во «Центр учебной литературы», 2007. – 600 с.

17. Маляревский Ю.Д., Тютюнник П.С. Финансовый учет. – Х.: «Инжек», 2003. – 288 с.

18. Маляревський Ю.Д., Горяєва М.С. Облік активів. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2008. – 96 с.

19. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000 / Пер. з англ. За ред. С.Ф. Голова. – К.: ФПБАУ, 2000. – 1272 с.

20. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку: коментарі / За ред. Я.В. Кавторєвої. – Х.: Фактор, 2009. – 1328 с.

Додаткова

1. Бухгалтерський фінансовий облік / За ред. проф. Ф.Ф Бутинця. – Житомир: ЖІТІ, 2004. – 672 с.

2. Каплан Р.С., Нортон Дейвил П. Стратегические карты. Трансформация нематериальных активов в материальные результаты. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2005. – 512 с.

Ресурси INTERNET

1. <http://www.balance.dp.ua/>
2. <http://www.basa.tav.kharkov.ua/>
3. <http://www.buhgalteria.com.ua/>
4. <http://www.business-rada.kmu.org.ua/>
5. <http://www.factor.ua/>
6. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. <http://www.rada.gov.ua>

ДОДАТКИ

ТОВ «Альфа»

підприємство, установа, організація

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 13578642

Затверджено

наказом Міністерства
фінансів України

Типова форма № НА-1

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник підприємства Полов А.А. Полов
(підпис, ім'я, по батькові, прізвище)

" 15 " вересня 2009 р.

Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів № 3 " 15 " вересня 2009 р.

№ з/п	Об'єкт права інтелектуальної власності			Власник об'єкта права інтелектуальної власності	Строк корисного використання	Дебет		Кредит		Дата введення об'єкта інтелектуальної власності в господарський оборот	Первісна вартість, грн.	Річна сума амортизації, грн.	Ліквідаційна вартість, грн.
	назва	найменування та номер документа, що підтверджує майнові права на об'єкт	дата виникнення права			рахунок, суб-рахунок	код аналітичного обліку	рахунок, суб-рахунок	код аналітичного обліку				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Комп'ютерна програма для складського обліку	Акт виконаних робіт № 98/09	14.09.09	–	3 роки	125	1	154	–	15.09.09	1512,00	504,00	–

Комісія, яка створена на підставі наказу (розпорядження) від 15.09.09 № 58, розглянула документи, які підтверджують ідентифікацію об'єкта права інтелектуальної власності, для введення в господарський оборот Комп'ютерна програма для складського обліку

(повна назва об'єкта права інтелектуальної власності)

Правові умови введення об'єкта права інтелектуальної власності в господарський оборот _____

Акт виконаних робіт № 98/09, договір № 324 від 01.09.09 р.

(назва документації)

Характеристика об'єкта права інтелектуальної власності за призначенням Комп'ютерна програма для складського обліку

Місце використання об'єкта права інтелектуальної власності бухгалтерія

Додаток А

**Зворотний бік акта введення в господарський оборот об'єкта
права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів**

Вартість придбання 1512,00 гривень

Документ, який підтверджує вартість об'єкта права інтелектуальної власності Акт виконаних робіт № 98/09

Об'єкт права інтелектуальної власності придатний/непридатний для реалізації або використання придатний

(зазначити, чому непридатний)

Потрібне/не потрібне доведення до стану, придатного для використання не потрібне

(зазначити, що саме потрібно)

Існує/не існує можливість отримання майбутніх економічних вигід від реалізації або використання об'єкта права інтелектуальної власності _____

існує

(зазначити, чому саме не існує)

Висновок комісії об'єкт відповідає технічним умовам та придатний до експлуатації

(щодо придатності об'єкта права інтелектуальної власності, доведення до стану, придатного для використання, прийняття на облік тощо)

Голова комісії	<u>директор</u> <i>(посада)</i>	<u>Попов</u> <i>(підпис)</i>	<u>А.А. Попов</u> <i>(ім'я, по батькові, прізвище)</i>
----------------	------------------------------------	---------------------------------	---

Члени комісії	<u>зам. директора</u> <i>(посада)</i>	<u>Марков</u> <i>(підпис)</i>	<u>І.І. Марков</u> <i>(ім'я, по батькові, прізвище)</i>
---------------	--	----------------------------------	--

	<u>гол. бухгалтер</u> <i>(посада)</i>	<u>Бондар</u> <i>(підпис)</i>	<u>О.К. Бондар</u> <i>(ім'я, по батькові, прізвище)</i>
--	--	----------------------------------	--

	<u>менеджер</u> <i>(посада)</i>	<u>Літеїнов</u> <i>(підпис)</i>	<u>В.І. Літеїнов</u> <i>(ім'я, по батькові, прізвище)</i>
--	------------------------------------	------------------------------------	--

Особа, відповідальна
за прийняття об'єкта права
інтелектуальної власності

<u>бухгалтер</u> <i>(посада)</i>	<u>Котенко</u> <i>(підпис)</i>	<u>Д.О. Котенко</u> <i>(ім'я, по батькові, прізвище)</i>
-------------------------------------	-----------------------------------	---

Відмітка бухгалтерії про відкриття інвентарної картки “ 15 ” вересня 20 09 р. № 3
(інвентарної картки)

Головний бухгалтер (бухгалтер)	<u>Бондар</u> <i>(підпис)</i>	<u>О.К. Бондар</u> <i>(ім'я, по батькові, прізвище)</i>
--------------------------------	----------------------------------	--

ТОВ «Альфа»

підприємство, установа, організація

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ **13578642**

Затверджено

наказом Міністерства
фінансів України

Типова форма № НА-3

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник підприємства **Попов А.А. Попов**

(підпис, ім'я, по батькові, прізвище)

" **09** " **лютого** 20 **11** р.

**Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі
нематеріальних активів № 4**

" **09** " **лютого** 20 **11** р.

№ з/п	Об'єкт права інтелектуальної власності			Власник об'єкта права інтелектуальної власності	Строк корисного використання	Дебет		Кредит		Дата вибуття (ліквідації)	Первісна (переоцінена) вартість, грн.	Залишкова вартість, грн.	Ліквідаційна вартість, грн.
	назва	найменування та номер документа, що підтверджує майнові права на об'єкт	дата виникнення права			рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку	рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Комп'ютерна програма для складського обліку	Акт виконаних робіт № 98/09	14.09.09	—	3 роки	133	—	125	1	09.02.11	1512,00	798,00	—

Комісія, яка створена на підставі наказу (розпорядження) від **09.02.11** № **165**, розглянула документи, які підтверджують ідентифікацію об'єкта права інтелектуальної власності, для вибуття (ліквідації) з господарського обороту

Комп'ютерна програма для складського обліку

(повна назва об'єкта права інтелектуальної власності)

Правові умови вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності з господарського обороту **неможливість подальшого використання**

Характеристика об'єкта права інтелектуальної власності за призначенням **Комп'ютерна програма для складського обліку**

Місце вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності **бухгалтерія**

Зворотний бік акта вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів

Об'єкт права інтелектуальної власності придатний /не придатний для реалізації та підлягає/не підлягає ліквідації _____
програма розроблена виключно для умов діяльності ТОВ «Альфа»
(зазначити, чому не придатний)

Існує/не існує економічна вигода від реалізації об'єкта права інтелектуальної власності _____ **не існує**
(зазначити, чому не існує, суму вигоди)

Висновок комісії _____ **ліквідувати комп'ютерну програму для складського обліку у зв'язку з неможливістю подальшого використання**
(щодо реалізації об'єкта права інтелектуальної власності, вибуття (ліквідації), зняття з обліку тощо)

Голова комісії	<u>директор</u> (посада)	<u>Попов</u> (підпис)	<u>А.А. Попов</u> (ім'я, по батькові, прізвище)
Члени комісії	<u>зам. директора</u> (посада)	<u>Марков</u> (підпис)	<u>І.І. Марков</u> (ім'я, по батькові, прізвище)
	<u>менеджер</u> (посада)	<u>Літвінов</u> (підпис)	<u>В.І. Літвінов</u> (ім'я, по батькові, прізвище)

Особа, відповідальна за використання об'єкта права інтелектуальної власності _____ **бухгалтер**
(посада) _____ **Котенко**
(підпис) _____ **Д.О. Котенко**
(ім'я, по батькові, прізвище)

Відмітка бухгалтерії про закриття інвентарної картки " **09** " **лютого** 20 **11** р. № **3**
(інвентарної картки)

Головний бухгалтер (бухгалтер) _____ **Бондар**
(підпис) _____ **О.К. Бондар**
(ім'я, по батькові, прізвище)

ТОВ «Альфа»

підприємство, установа, організація

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 13578642

Затверджено

наказом Міністерства фінансів України
від 22.11.2004 р. № 732

Типова форма № НА-2

**Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі
нематеріальних активів № 3**

" 15 " вересня 20 09 р.

Повна назва об'єкта права інтелектуальної власності із зазначенням реквізитів Комп'ютерна програма для складського обліку

№ з/п	Об'єкт права інтелектуальної власності			Первісна вартість, грн.	Код субрахунку бухгалтерського обліку об'єкта права інтелектуальної власності	Строк корисного використання	Річна сума амортизації, грн.	Акт про введення об'єкта права інтелектуальної власності в господарський оборот		Місце використання, прізвище відповідальної особи	Акт про вибуття (ліквідацію) об'єкта права інтелектуальної власності		Ліквідаційна вартість, грн.
	назва	найменування та номер документа, що підтверджує майнові права на об'єкт	дата виникнення права					дата	№		дата	№	
1	2	5	6	7	8	9	11	9	10	11	12	13	14
1	Комп'ютерна програма для складського обліку	Акт виконаних робіт № 98/09	14.09.09	1512,00	125	3 роки	504,00	15.09.09	3	Бухгалтерія, Д.О. Котенко	09.02.11	4	—

Характеристика об'єкта права інтелектуальної власності за призначенням об'єкт відповідає технічним умовам та придатний до експлуатації

Відомості про переоцінку об'єкта права інтелектуальної власності не переоцінювали

Картку відкрито " 15 " вересня 20 09 р. гол. бухгалтер О.К. Бондар
(посада, ім'я, по батькові, прізвище)

ТОВ «Альфа»

підприємство, установа, організація

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 13578642

Затверджено

наказом Міністерства
фінансів України

Типова форма № НА-4

Інвентаризаційний опис об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів № 3

Розписка

До початку проведення інвентаризації всі прибуткові та видаткові документи на об'єкти права інтелектуальної власності передані бухгалтерській службі і всі об'єкти права інтелектуальної власності, одержані мною для використання і зберігання, оприбутковані, а ті, що вибули (ліквідовані), списані.

Особа, відповідальна за використання

об'єкта права інтелектуальної власності

бухгалтер

(посада)

Котенко

(підпис)

Д.О. Котенко

(ім'я, по батькові, прізвище)

Комісія, яка створена на підставі наказу (розпорядження) від 16.12.09 р. № 62, перевірила наявність об'єктів права інтелектуальної власності станом на "18" грудня 2009 р.

Інвентаризація розпочата: "18" грудня 2009 р.

Інвентаризація закінчена: "18" грудня 2009 р.

При інвентаризації встановлено:

№ з/п	Назва об'єкта права інтелектуальної власності	Характеристика, призначення	Дата придбання	Первісна вартість, грн.	Строк корисного використання	Фактична наявність-кількість	За даними бухгалтерського обліку		
							кількість	вартість, грн.	сума накопиченої амортизації, грн.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Комп'ютерна програма для складського обліку	відповідає технічним умовам	15.09.09	1512,00	3 роки	наявна 1 (одна)	1	1512,00	126,00
2	Програмне забезпечення Windows Vista Business	відповідає технічним умовам	17.07.09	1680,00	4 роки	наявне 1 (одна)	1	1680,00	175,00

**Зворотний бік інвентаризаційного опису об'єктів права
інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Голова комісії

директор

(посада)

Попов

(підпис)

А.А. Попов

(ім'я, по батькові, прізвище)

Члени комісії

зам. директора

(посада)

Марков

(підпис)

І.І. Марков

(ім'я, по батькові, прізвище)

менеджер

(посада)

Літеїнов

(підпис)

В.І. Літеїнов

(ім'я, по батькові, прізвище)

Особа, відповідальна
за прийняття об'єкта права
інтелектуальної власності

бухгалтер

(посада)

Котенко

(підпис)

Д.О. Котенко

(ім'я, по батькові, прізвище)

Вказані в описі дані перевірів " **18** " **грудня** 20 **09** р.
Головний бухгалтер (бухгалтер)

Бондар

(підпис)

О.К. Бондар

(ім'я, по батькові, прізвище)

_____ підприємство, установа, організація
Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ _____

Затверджено
наказом Міністерства
фінансів України

Типова форма № НА-1

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник підприємства _____
(підпис, ім'я, по батькові, прізвище)

" ____ " _____ 20__ р.

Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів № _____

" ____ " _____ 20__ р.

№ з/п	Об'єкт права інтелектуальної власності			Власник об'єкта права інтелектуальної власності	Строк корисного використання	Дебет		Кредит		Дата введення об'єкта інтелектуальної власності в господарський оборот	Первісна вартість, грн.	Річна сума амортизації, грн.	Ліквідаційна вартість, грн.
	назва	найменування та номер документа, що підтверджує майнові права на об'єкт	дата виникнення права			рахунок, суб-рахунок	код аналітичного обліку	рахунок, суб-рахунок	код аналітичного обліку				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

Комісія, яка створена на підставі наказу (розпорядження) від _____ № _____, розглянула документи, які підтверджують ідентифікацію об'єкта права інтелектуальної власності, для введення в господарський оборот _____

(повна назва об'єкта права інтелектуальної власності)

Правові умови введення об'єкта права інтелектуальної власності в господарський оборот _____

(назва документації)

Характеристика об'єкта права інтелектуальної власності за призначенням _____

Місце використання об'єкта права інтелектуальної власності _____

**Зворотний бік акта введення в господарський оборот об'єкта
права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів**

Вартість придбання _____ гривень

Документ, який підтверджує вартість об'єкта права інтелектуальної власності _____

Об'єкт права інтелектуальної власності придатний/непридатний для реалізації або використання _____

(зазначити, чому непридатний)

Потрібне/не потрібне доведення до стану, придатного для використання _____

(зазначити, що саме потрібно)

Існує/не існує можливість отримання майбутніх економічних вигід від реалізації або використання об'єкта права інтелектуальної власності _____

(зазначити, чому саме не існує)

Висновок комісії _____

(щодо придатності об'єкта права інтелектуальної власності, доведення до стану, придатного для використання, прийняття на облік тощо)

Голова комісії	_____	_____	_____
	<i>(посада)</i>	<i>(підпис)</i>	<i>(ім'я, по батькові, прізвище)</i>

Члени комісії	_____	_____	_____
	<i>(посада)</i>	<i>(підпис)</i>	<i>(ім'я, по батькові, прізвище)</i>

	_____	_____	_____
	<i>(посада)</i>	<i>(підпис)</i>	<i>(ім'я, по батькові, прізвище)</i>

	_____	_____	_____
	<i>(посада)</i>	<i>(підпис)</i>	<i>(ім'я, по батькові, прізвище)</i>

Особа, відповідальна за прийняття об'єкта права інтелектуальної власності	_____	_____	_____
	<i>(посада)</i>	<i>(підпис)</i>	<i>(ім'я, по батькові, прізвище)</i>

Відмітка бухгалтерії про відкриття інвентарної картки "___" _____ 20__ р. № _____
(інвентарної картки)

Головний бухгалтер (бухгалтер)	_____	_____
	<i>(підпис)</i>	<i>(ім'я, по батькові, прізвище)</i>

_____ підприємство, установа, організація
Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ _____

Затверджено
наказом Міністерства
фінансів України

Типова форма № НА-3

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник підприємства _____
(підпис, ім'я, по батькові, прізвище)

" ____ " _____ 20__ р.

Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів № _____
" ____ " _____ 20__ р.

№ з/п	Об'єкт права інтелектуальної власності			Власник об'єкта права інтелектуальної власності	Строк корисного використання	Дебет		Кредит		Дата вибуття (ліквідації)	Первісна (переоцінена) вартість, грн.	Залишкова вартість, грн.	Ліквідаційна вартість, грн.
	назва	найменування та номер документа, що підтверджує майнові права на об'єкт	дата виникнення права			рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку	рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

Комісія, яка створена на підставі наказу (розпорядження) від _____ № _____, розглянула документи, які підтверджують ідентифікацію об'єкта права інтелектуальної власності, для вибуття (ліквідації) з господарського обороту _____

(повна назва об'єкта права інтелектуальної власності)

Правові умови вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності з господарського обороту _____

Характеристика об'єкта права інтелектуальної власності за призначенням _____

Місце вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності _____

**Зворотний бік акта вибуття (ліквідації) об'єкта права
інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів**

Об'єкт права інтелектуальної власності придатний /не придатний для реалізації та підлягає/не підлягає ліквідації _____

(зазначити, чому не придатний)

Існує/не існує економічна вигода від реалізації об'єкта права інтелектуальної власності _____

(зазначити, чому не існує, суму вигоди)

Висновок комісії _____

(щодо реалізації об'єкта права інтелектуальної власності, вибуття (ліквідації), зняття з обліку тощо)

Голова комісії

(посада)

(підпис)

(ім'я, по батькові, прізвище)

Члени комісії

(посада)

(підпис)

(ім'я, по батькові, прізвище)

(посада)

(підпис)

(ім'я, по батькові, прізвище)

(посада)

(підпис)

(ім'я, по батькові, прізвище)

Особа, відповідальна

за використання об'єкта права
інтелектуальної власності _____

(посада)

(підпис)

(ім'я, по батькові, прізвище)

Відмітка бухгалтерії про закриття інвентарної картки " _____ " _____ 20____ р. № _____

(інвентарної картки)

Головний бухгалтер (бухгалтер)

(підпис)

(ім'я, по батькові, прізвище)

_____ *підприємство, установа, організація*
Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ _____

Затверджено
наказом Міністерства фінансів України
від 22.11.2004 р. № 732

Типова форма № НА-2

**Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі
нематеріальних активів № _____
" _____ " _____ 20__ р.**

Повна назва об'єкта права інтелектуальної власності із зазначенням реквізитів _____

№ з/п	Об'єкт права інтелектуальної власності			Первісна вартість, грн.	Код субрахунку бухгалтерського обліку об'єкта права інтелектуальної власності	Строк корисного використання	Річна сума амортизації, грн.	Акт про введення об'єкта права інтелектуальної власності в господарський оборот		Місце використання, прізвище відповідальної особи	Акт про вибуття об'єкта права інтелектуальної власності		Ліквідаційна вартість, грн.
	назва	найменування та номер документа, що підтверджує майнові права на об'єкт	дата виникнення права					дата	№		дата	№	
1	2	5	6	7	8	9	11	9	10	11	12	13	14

Характеристика об'єкта права інтелектуальної власності за призначенням _____

Відомості про переоцінку об'єкта права інтелектуальної власності _____

Картку відкрито " _____ " _____ 20__ р. _____
(посада, ім'я, по батькові, прізвище)

_____ *підприємство, установа, організація*
Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ _____

Затверджено
наказом Міністерства
фінансів України

Типова форма № НА-4

Інвентаризаційний опис об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів № 3

Розписка

До початку проведення інвентаризації всі прибуткові та видаткові документи на об'єкти права інтелектуальної власності передані бухгалтерській службі і всі об'єкти права інтелектуальної власності, одержані мною для використання і зберігання, оприбутковані, а ті, що вибули (ліквідовані), списані.

Особа, відповідальна за використання
об'єкта права інтелектуальної власності

_____ *(посада)*

_____ *(підпис)*

_____ *(ім'я, по батькові, прізвище)*

Комісія, яка створена на підставі наказу (розпорядження) від _____ № _____, перевірила наявність об'єктів права інтелектуальної власності станом на "_____" _____ 20____ р.

Інвентаризація розпочата: "_____" _____ 20____ р.

Інвентаризація закінчена: "_____" _____ 20____ р.

При інвентаризації встановлено:

№ з/п	Назва об'єкта права інтелектуальної власності	Характеристика, призначення	Дата придбання	Первісна вартість, грн.	Строк корисного використання	Фактична наявність-кількість	За даними бухгалтерського обліку		
							кількість	вартість, грн.	сума накопиченої амортизації, грн.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

**Зворотний бік інвентаризаційного опису об'єктів права
інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Голова комісії

Члени комісії

Особа, відповідальна
за прийняття об'єкта права
інтелектуальної власності

Вказані в описі дані перевірів " _____ " _____ 20 ____ р.

Головний бухгалтер (бухгалтер)

Підприємство, організація

ЖУРНАЛ 4 за _____ 20__ р.

за кредитом рахунків 10 "Основні засоби", 11 "Інші необоротні матеріальні активи", 12 "Нематеріальні активи", 13 "Знос необоротних активів",
18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи", 15 "Капітальні інвестиції", 35 "Поточні фінансові інвестиції"

I. З кредиту рахунків 10, 11, 12, 13, 19 у дебет рахунків

№ з/п	Дебет рахунків	Кредит рахунків					Усього
		10 "Основні засоби"	11 "Інші необоротні матеріальні активи"	12 "Нематеріальні активи"	13 "Знос необоротних активів"	18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	13 "Знос необоротних активів"						
2	18 "Довгострокові фінансові інвестиції"						
3	15 "Капітальні інвестиції"						
4	23 "Виробництво"						
5	37 "Розрахунки з різними дебіторами"						
6	39 "Витрати майбутніх періодів"						
7	42 "Додатковий капітал"						
8	68 "Розрахунки по інших операціях"						
9	83 "Амортизація"						
10	84 "Інші операційні витрати"						
11	85 "Інші витрати"						
12	91 "Загальновиробничі витрати"						
13	92 "Адміністративні витрати"						
14	93 "Витрати на збут"						
15	94 "Інші витрати операційної діяльності"						
16	97 "Інші витрати"						
17	99 "Надзвичайні витрати"						
18							
20							
21							
22							
23							
24							
25							

26	Усього											
27	Оцінки											

**ВІДОМІСТЬ 4.3 аналітичного обліку нематеріальних активів
за 20 ____ р.**

1	2	3	4	5	6	7	8	Відомості про зміни (збільшенні, зменшенні)			Вибуття		
								9	10	11	12	сума	
												первісної вартості	знесу

" ____ " _____ 20__ р.

Виконавець _____

(підпис)

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні рекомендації до самостійної роботи з обліку нематеріальних активів з навчальної дисципліни «Фінансовий облік-І» для студентів напряму підготовки «Облік і аудит» усіх форм навчання

Укладачі:

**Малярєвський Ю.Д.
Шушлякова О.В.**

Відповідальний за випуск

Пилипенко А.А.

Редактор

Коректор

План 2010 р., поз. №

Підп. до друку _____ Формат 60x90 1/16 Папір татра

Друк офсетний. Ум.-друк. арк. 3. Навч. вид. л. ____

Тираж 200 екз. Зам. № _____

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи*

Дк №481 від 13.06.2001 р.

Видавець і виготівник – вид-во ХНЕУ, 61001, м. Харків, просп. Леніна,
9а